

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

IV. De Natvra Et Poena Peccati Originalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

IV. DE NATURA PEC. ORIGINALIS ET POENA.

QVÆSTIO XX.

Peccatum Originale an sit substantia?

1. MATTH. ILLYRICVS Lutheranus finxit ista: 1. Peccatum generatim est ens tranſcendens: ſpecificatim pertinet ad prædicamentum ſubſtantia; aliaque aliò. 2. Pec. orig. eſt ſubſtantia; & ſubſtantialis imago diaboli: 3. Vnde anima rationalis per id ſubſtantialiter eſt corrupta, & ex imagine Dei in diaboli imaginẽ transformata, non mutata ſolum.

2. LUTHERVS in Genef. c. 3. *Sicut iuſtitia orig. fuit de eſſentia hominis: ita peccatum quod ſucceſſit, eſt de eſſentia hominis.* Idem in Plal. 50. *Factus in vitio, antequam homines eſſe incipimus. peccatum eſt. Maſſa, ex qua conceptus ſum, tota eſt vitio & peccato corrupta.*

3. WIGANDVS contra Illyricum diſputans ait Pec. orig. eſſe rem ream, & ſcholasticos dicentes Accidentia corrupta, non ſubſtantiam, vocat Sophiſtas. *Heſuſuſ*, antagoniſta Illyrici, ait, ſubſtantiam per pec. orig. corruptam eſſe, id eſt, imaginem Dei verſam in diaboli imaginem. Sic Lutheranus plures: *Kemnit. in ſeſſ. 5.* ait totam maſſam animæ extremè corruptam eſſe &c. Atque iſte eſt Manichæiſmus.

SVADEBAT Illyricus iſtis. 1. Scripturæ in deſcribendo p. or. vtuntur verbis ſubſtantiam ſignificantibus. Vt Gen. 8. *Figmentum cordis humani malum eſt ab adoleſc.* Rom. 6. *Vetus noſter homo crucifixus eſt, vt deſtruat corpus peccati.* Ibid. *Non regnet peccatum in corpore.* &c.

2. Pecc. orig. eſt fons omnium peccatorum; quia Rom. 7. operatur in homine omnem concupiſcentiam: at huius fons Cor eſt: Vnde Matth. 15. *De corde exeunt cogitationes mala, adulteria.* &c. Cor autem eſt ſubſtantia; ergo & peccatum originale.

3. Peccatum eſt omne quod cum lege pugnat. 1. Ioa. 3. at homo totus cum lege pugnat; nam *Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum,* Gal. 5. id

eſt homo totus concupiſcit: quia quod natum eſt ex carne, caro eſt. Ergo totus homo eſt peccatum, & contra.

4. Imago Dei in homine eſt ſubſtantia eius, non accidens: quia *Creavit Deus hominem ad imaginem ſuam,* quæ eſt ſubſtantia: Ergo & imago diaboli eſt ſubſtantia: At homo per peccatum amiſit imaginem Dei, diabolique induit. &c.

AUTOR. Peccatum eſt priuatio & defectus, non ſubſtantia, aut natura aliqua.

1. Teſte Scriptura in meo *Antichriſto* p. 4. q. 13.

2. Teſte & Symbolo Apoſtolico, *Credo in vnum Deum,* ſc. ſolum ſubſtantialiter iuſtum: at Illyrico mentes humana & angelica, vt poſt lapſum ſunt ſubſtantialiter iniuſta, ſeu diaboli; ita ante lapſum erant ſubſtantialiter iuſta: ergo tot antè erant Dii, quor mētes iuſta; proinde non vnus Deus. Item, *Credo vnum Creatorem;* at ſi peccatum transformet mentes in diabolos; ergo multi ſunt creatores transformantes ſubſtantialiter. At hic Manichæiſmus eſt. Item *Incarnatus eſt de Sp. S.* Anima humana ſi eſt peccatum, tunc Chriſtus vnuit ſibi peccatum, dum Humanitatem aſſumpſit. Item, Reſurrectio eſt eius, quod cecidit; ſed ſubſtantia hominis cecidit; ergo ſi hæc tota ſit peccatum, peccatū quoque reſurget: quod abſurdum & impium.

3. S. Patres reclamant apud Bell. l. 5. c. 2. damnantque Manichæum dicentem *Malum eſſe ſubſtantiam.*

4. Ratio reclamatur multiplex. Si enim peccatū corrumpit animam, ergo hæc foret corruptibilis; Ergo aliud

substantialiter Adam fuisset post lapsum, quam ante fuerat. &c.

DICO AD I. Scripturam figuratè loquitur, cum de peccato verbis substantiam significantibus utitur; sic Cor est cogitatio cordis; *vetus homo* est vita *vetus*; *corpus peccati* est congeries peccatorum; &c.

AD II. Fac ista ita esse; non sunt tamen: nihilominus non sequitur, peccatum orig. aut concupiscentiam esse substantiam, seu fontem omnis peccati.

AD III. Kemnitio insolubile. At pugnans cum lege Actio est accidens, non substantia; & accidens priuatiuum, non positium, id est carentia rectitudinis. Et actio non est homo agens: quare nec peccatum est homo peccans.

AD IV. Imago Dei est natura animæ; & ea non est amissa per peccatum, aut transformata, ut Origenes errauit: teste *Epiph. her. 6. 4.* proinde nec peccatores gerunt naturam diaboli.

QVÆSTIO XXI.

*An peccatum Originale sit
Actuale?*

LUTHERANI multi aiunt, nilque distinguunt: ut *Lutherus in Assert. art. 3.* Impossibile ait, ut fomes sit absque actuali peccato. *Ibid. Originale peccatum, ut omnia peccata, ita & incredulitas est.* Art. 2. Fomes, seu Concupiscentia est peccatum orig. In Gen. 2. *Pec. orig. est incredulitas, desperatio. &c. Ideo fomes est verè peccatum actuale.*

Melanch. in Locis anni 1522. *Pec. o. est natua propensio, & genialis impetus & energia, qua ad peccandum trahimur. propagata ab Adam. &c. Scriptura non vocat hoc orig. hoc actuale: Est enim & orig. pec. planè actualis quedam cupiditas.*

Kemnitius ad sess. 5. pag. 456. Similiter primum mentis in vtero motum esse rem malam; ut & deliberatus.

AUTOR. Pec. originale non est actuale: Nec infantes concepti vel nati vsum habent mentis seu bonum, seu malum; neq; vel primos motus. Quia S. Aug. l. 1. de pecc. merito. c. 35. ridet Pelagianos quosdam, id fabulantes actualia esse peccata: ut contrarium Scripturæ, Rom. 9. *Cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali,* sc. Iacob & Esau, Deut. 1. *Filij, qui ignorant distantiam boni & mali.*

Sed variant ideo, dicuntq; ; *p. o. est actuale, i. actualis priuatio seu defectus rei, qua debet adesse, sc. iustitiæ or. 1. & actualis positio infirmitatis, & aliorum affectuum, qua deesse debent.* Rectè hoc; malè istud, *Pec. orig. est actuale.*

QVÆSTIO XXII.

*An relicta ex pec. orig. Vulnera sint ipsum
Originale peccatum, ac damnent;
nisi Deus ea non im-
putet?*

LUTHERANI, itemque CALVINIANI communiter affirmant. Lutherus in assert. art. 2. Melanch. in Locis. Concupiscentiam naturam suam esse reatum ait. Sic & Kemnitius, cæterique communiter.

CALVINVS, Inst. 2. c. 1. §. 8. Sic definit pec. or. *Hereditaria natura nostra prauitas & corruptio, qua primum facit reos ira Dei, tum etiam opera in nobis profert, qua Scriptura vocat opera carnis:*

carnis: (Non omnino malè:) Atq; id est propriè, quod à Paulo sepius peccatum nominatur. i. Rom. 6. 7. scilicet concupiscentia. Malè, hæreticè Paulum interpretatur. Sic & Martyr in Rom. 5. ait pec. or. esse priuationem rectitudinis & potentiarum; dein & positiuam propensionem ad malum. Si quæras, An sit peccatum, quod manet in Regeneratis? Respondemus Esse.

SVADENT. istis. i. Rom. 6. Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, quasi dicat semper est in eo, licet non semper regnet. ad obediendum concupiscentiis vestris. Item Rom. 7. Peccatum non cognoui, nisi per legem; Nam Concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces. Item Rom. 7. Lex spiritalis est; ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato. & c. Quod odi, facio; & mente seruo legi Dei. Item Rom. 7. si, quod nolo, facio; consentio legi, quia bona est; ergo motus etiam inuoluntarii sunt peccatum. 2. Gen. 6. 8. Cuncta cogitatio cordis humani intenta est ad malum omni tempore. Plal. 18. Delicta quis intelligit? Ierem. 17. Præuuum est cor hominis. & c.

3. Rationes: Deus Concupiscentiam in baptizatis odit. Rom: 7. Quod odi, facio. 4. Christus, Heb. 4. Per omnia tentatus, absque peccato; nam Concupiscentiam carnis non assumpsit 5. Martyr. Omne, quod non est cõforme legi diuinæ, peccatum est: talis est humanæ deprauatio naturæ. & c. Porro calumnias vide in Antipap. Mend. p. 4. q. 1.

AUTOR. Concupiscentia, vt est in se, non potest vllam habere peccati rationem; non solum quia non imputatur; sed etiam quia imputari non potest.

1. Quia defectus integræ naturæ nõ tollitur per baptismum: at peccatum tollitur, Exo. 34. Qui auferit iniquitates & peccata. Pl. 50. Dele iniquitatem meam. Isa. 27. Dimittetur iniquitas Iacob, vt auferatur peccatum eius, & c. Vide in Antichristo. p. 4. q. 13.

2. Quia peccatum propriè est de-

fectus perfectionis hic necessariæ, vt à morte statim ineatur beatitudo: Est enim defectus à lege Dei præscriptæ perfectionis in ordine ad beatitudinè: At talis non est integræ naturæ defectus; alioquin nullus omnino posset à morte continuo saluari, & malè cupisset Paulus, Phil. 2. Cupio dissolui, & esse cum Christo.

3. Quia Iac. 1. Concupiscentia cum conceperit, parit peccatum: ergo ipsa in se nõ est peccatum; sed parit per motum Suggestionis, Delectationis, & Consensus; Peccatum verò cum consummatum fuerit, generat mortem.

Caluinus ait: parit peccatum, scilicet operis actuale: Consummatum, id est, totius vitæ cursu completum.

At hæc noua ipsius est fictio: dicit; non docet. Iacobus autem loquitur de actu peccandi, non de vitæ cursu continuato. Ita S. Patres. & c.

4. Ratio persuadet. 1. Quia concupiscentia est affectus & pœna peccati orig. sicut & mors. ergo nõ est ipsa p. orig. sic Aug. l. 5. in Iulianum. c. 3. 2. Idem ibid. Si quis nasceretur non ex Adam, cum Concupiscentia, hæc non esset peccatum ex se: nil enim merè naturale est peccatum: ergo neque nunc est eadem peccatum; quia necessarium & continuum esset peccatum, idque autore Deo. Sicque foret infelicior homo bestiis, quæ concupiscunt, & non peccant. Neque Christus nos verè, sed tantum Non imputatiue, liberasset. At Ioan. 8. Si vos Filius liberauit, verè liberi eritis.

DICO AD I. Concupiscentia in renatis, quatenus integrâ iustitiâ caret, vocatur ab Apostolo peccatum, non pro-

propriè, sed figuratè per metonymiam: quia est effectus peccati orig. & Causa peccati actualis, ad hoc inclinando.

Quærit Illyricus, Quæ audacia præsumat Trid. Conc. tam impiam glossam alluere Apostolo?

DICO I. Quia sciuit peccatum esse apud Apostolum *ὁμόνομον*. teste S. August. l. 6. in Iulianum, cap. 11. & l. 1. de nuptiis, c. 23.

2. Deinde sic explicare cogimur; alioquin ibidem sibi contradiceret Apostolus dicens Rom. 6. nos per baptismum mortuos peccato, & viuere Deo: Mortificatos legi p Corpus Christi, c. 7. &c. De concupiscentia verò contraria pronunciat.

3. Postea. Non ideo concupiscentia est peccatum, quia repugnat legi mētis: nam & Caro, Mundus, Dæmon repugnant eidem.

4. Ad hæc Id solum est formaliter peccatum quod Legi formaliter repugnat, id est in ea prohibitum est: at Concupiscentia in se non est vlla lege sic prohibita: Vnde nō dicitur: *Non sit; sed Non regnet in vobis ad obediendum concupiscentiæ eius.*

5. In hoc autē: *Non concupisces*: prohibentur non motus primi; quia non sunt in potestate nostra; vtpote merè naturales: Sed voluntarii interduntur soli.

AD II. Loquitur ibi de tunc viuentibus secundum carnem tantum, deque actualibus peccatis eorum. Sicq; & alibi alij, deque pronitate ad malum innata.

AD III. Non odit vt peccatum actu; sed vt languorem ex pec. orig.

relictum: odit ergo eam metonymicè.

AD IV. Christus nec Ignorantiam assumpsit naturæ communem: ergo vt hæc non est peccatum; ita nec Cōcupiscentia. Solū assumpsit eas miseria, quæ ad Redemptionem conferre poterant.

AD V. De pec. in genere, verum est: At de peccato in moribus actu, restringi debet propositio ad conformitatem legis, præcipientis actus morales: Alioquin peccata naturæ erunt propriè peccata, & punienda: quod absurdum. Sic & minor vera est, de lege in genere; falsa, de lege aliqua in specie quid prohibente; nam huius præuaricatio est certum peccatum actuale.

QVÆSTIO XXIII.

Quid & Quale sit peccatum Originale?

LUTHERO-CALVINISTÆ duo asserunt.

1. Ipsam Concupiscentiam, per se solam, nulla superaddita morbida qualitate.

2. Idque etiam post acceptum Baptismum; esse ipsum peccatum originale. Sed breuiter, satque refutati sunt suprâ.

AUTOR. I. Pec. Or. non est Morbida Qualitas; quæ peccantis Adæ carnem infecisset, ac per generationē transfusa generet spiritalem in anima. Qualitatem morbidam, qua voluntas inclinatur ad concupiscenda Sensibilia contra rationem. Hæcque in Sensualitate residetem dici *Malum in carne habitans*, Rom. 7. Non est ita, licet

licet asserat Magister in 2. sentent. de Gandauo, Driedo, &c.

RATIO. Quia si esset Positiua Qualitas haberet & causam positiuam.

1. Deum? At foret autor peccati, vel tentationis: contra *Iac. 1.*

2. Demonem? At hic nil potest in anima producere; sed solum in rebus corporeis.

3. Serpentem? At hic afflare nequit spiritale qualitatem corporalis; & solum cum Eua, non cum Adamo, locutus est.

4. Hominem? At hic, vt possit in sese per actum peccandi efficere dispositionem ad similem actum; non potest tamen producere Qualitatem perpetuò hærentem, adque mala inclinantem.

5. Pomum? At hoc naturâ suâ bonum erat; licet prohibitum. Et corporale erat impotens ad spiritalem qualitatem in anima producendam. Deinde Dominium Cōcupiscentiæ non tollitur baptismo; etsi per Gratiā religetur. Quare quid aliud erit *Concupiscentia*; vti vitium, quo prouisi sumus ad appetenda sensualia contra ordinem rationis.

II. Concupiscentia non est prima transgressio Adæ: vt placet Pighio, Catherino, &c. in 2. dist. 30.

RATIO. Quia hi volunt, 1. Pec. or. esse vnum numero in omnibus.

2. In Adam realiter; in posteris imputatiuè inesse.

3. Infantes solum denominatione externa dici peccatores, ob pec. Adæ. Nam Priuationem iustitiæ, Maculam, Reatum, &c. volunt habere rationem pœnæ, non culpæ; nisi im-

propriè, velut causa capi pro effectu assolent: Sicque transfundi pec. orig. non in se, sed in pœnis.

At *Conc. Trid. sess. 5* definiuit iam, pec. or. transfundi propagatione, non Imitatione.

2. Et distinguit idem pec. orig. à pœnis; eoque Pelagianos antiquos & novos condemnat.

3. Cuique proprium pec. orig. inesse.

4. Ac remitti in Baptismo; id est, absolutè tolli totum; Non imputari solum.

III. Pec. Originale *Formaliter* ac essentialiter est priuatio Iustitiæ orig. quatenus mens Deo subiiciebatur: *Materialiter* verò & denominatiuè est Concupiscentia. Ita *D. Tho. q. 82. a. 3.* Quem ita explicant.

1. Si peccatū or. capiatur pro actione contra legem; tunc pec. orig. propriè est Adæ transgressio; quatenus Species erat generis humani. Ita verum hoc *Rom. 5. In quo omnes pe. cauerunt* olim aliena voluntate; quæ cum totius naturæ fuerit, etiam nostra esse censetur. Sic Patres.

2. Si pec. or. capiatur pro eo, quod in homine remanet post actionem; tunc *pec. orig.* propriè & formaliter est tantum *Habitualis* Auerfio humanæ naturæ in singulis, ex actu primo Adæ profecta. Nam, Vt anima cum iustitia orig. erat conuersa ad Deum; Sic illo dono priuata, dicitur auersa à Deo, & iniusta habitualiter; Et nil in anima culpæ post actum peccati remanens habere peccati rationem potest, nisi Auerfio illa & Macula: Nam reatus, (qui est dignitas odii, & indignitas

gratiæ) est effectus Auerſionis : item Reatus pœnæ; Offensa Dei; Dispositio seu habitus acquisitus: item Ordo ad actum præcedentem, seu priuatio innocentia: Hi effectus remanent in anima post causam Auerſionem.

DICES. 1. Priuatio iustitiæ orig. est effectus peccati orig.; ergo eadem non est ipsum pec. orig.

2. Dein, ista priuatio est à Deo spoliante hominem: at à Deo peccatum formaliter esse nequit.

RESPONDEO. Iustitia orig. erat bipartita.

1. *Mentem Deo subijciebat*: Sic ipsa est Formale ipsum in pec. or.

2. *Carnem Spiritui subdebat*: Sic eadem est Materiale in pec. or. iam *ratione Prioris*, Priuatio iustitiæ originalis est ipsum peccat. original. Est voluntaria, nam voluntariè Adam se auertit à Deo: Et sic non dicitur propriè tolli à Deo; sed ab ipso homine proijci & excludi. At *ratione posterioris* ea Priuatio iustitiæ orig. est Effectus peccati orig. seu Auerſionis: Estque Inuoluntarius ac pœnalis omnibus: Et dicitur propriè tolli à Deo; quia iusta pœna à Deo est.

QVÆSTIO XXIV.

An POENA pecc. orig. sit decedenti-
um absque Baptismo Dam-
natio?

I. ZVINGLIUS in declarat. de pecc. orig. fingit: Fidelium paruulos, præreptos baptismo, saluari, certum esse: Probabile, & Infidelium. Quod vniuersa natura humana sit à Christo reparata. Sic &, quoad Fidelium proles, CALVINVS, Martyr, Bucerus; & multi. Cum Vincentio quodam per S. Aug. lib.

1. de orig. animæ cap. 9. refutatum.

II. PELAGIANI, teste Aug. fingebant Excludi quidem cœlis; at in terris naturali beatitate maculari. Sic & Catherinus & Pighius. &c. eos velut in terrestri paradiso beatos asserunt. Quorum & subiecta sunt argumenta.

SVADENT istis, 1. Propter Christum iustificantur: nam & pro illis vltimo loco destruetur inimica mors; neque sub diaboli perpetuâ potestate erunt: Quia & pro illis eiectus erit diabolus foras.

2. Quia, Dan. 12. Multi de his, qui dormiunt, euigilabunt, alij in vitam eternam, alij in opprobrium, vt videant semper. Multi, quali dicat, alij in neutrum euigilabunt: Hi, qui erunt, nisi pueri?

3. S. Aug. serm. 14. de verbis Apost. ait, assignare paruulis medium locum inter gehennam, & cœlum, hæresin esse Pelagianam: Et lib. ad Renatum ait, eos secum ferre damnationem.

4. Non conuenit quicquam suo fraudari sine, qui ei secundum naturam competit: at homini quâ homo conuenit quædam naturalis felicitas scilicet nosse Deum & substantias separatas, iuxta modum naturæ: ergo hæc debita pueris dabitur, forsan super terram, vt locum homini proprium, tunc purgatissimam, &c.

AVTOR. Decedentes sine baptismo infantes simpliciter sunt damnati, perpetuoque cœlesti & naturali beatitudine carebunt.

1. Sic Scriptura in *Antichristo* p. 4. q. 14.

2. Sic definiunt Concilia prisca, & Trid. sess. 5. Sic sancierunt Papæ plures, vt S. Syricius, S. Leo, S. Gregorius. Sic docuerunt & Sancti Patres.

3. RATIO fauet. 1. Quia non baptizati sunt captiui Sathanæ: nam Col. 1. per Christum eripimur potestate tenebrarum: ergo talibus nulla est natura-

tura-

turalis beatitudo; vt qui naturaliter horrent ad Sathanam.

2. Quia Communis tenet, Locum non baptizatorum esse carcerem horridum.

3. Si vera sententia Catharini & Pighii foret, paruuli ij felicioris essent conditionis, quam si in puris naturalibus obissent; egerentque solum baptismo vt à bono ad melius, non à malo ad bonum transirent: At hæc est hæresis Pelagiana.

Dico I. Hæc ratio militat contra S. Patres & Concilia; & stat etiam pro maioribus peccatoribus æquè ac paruulis. Quia Christus i. Tim. 2. *dedit semetipsum redemptionem pro omnibus*; Et i. Ioan. 2. *est propitiatio pro peccatis totius mundi*: Verum ea non omnibus applicatur: Nec mors omnibus destruetur in resurrectione; nec omnes subesse diabolo desinent.

AD II. Aug. 20. Ciu. c. 23. *Multi*, id est, ait, *omnes*; sic & Theod. Sic Rom. 5. *Per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt Multi*; id est, *In quo Omnes peccauerunt*. Multi, id est Ioan. 5. *Omnes, qui in monu. sunt, procedent qui bona fecerunt, in &c.*

AD III. Rectè: at non est locus medius damnatis; & quidem pœnâ damni, etsi non pœnâ sensus.

AD IV. Deus omnia dirigit in suum finem, at iustè permittit quosdam excidere sine suo. Nec ea felicitas vel naturalis est, vel debetur naturæ; nisi reparatæ & expiatæ. Neque terra noua erit habitabilis; vtpote submergenda aquis. &c.

QVÆSTIO XXV.

An decedentium sine baptismo Pœna sit ignis sensibilis?

Sicut CALVINIANI & Zvvingliani eos in coelum euehunt: ita Lutherani eisdem deiiciunt in oreum. Extremis improba gaudent Liqueat ex Luthero & Melanch. dum pec orig. cum actuali confandunt: Et Helhusius inter sexcentos errores Pontificiorum e iam refert, quod damnatos doceamus sine baptismo demortuos. Sentit cum iisdem Greg. Ariminen. & Driedo; sc. damnatos esse pœna & Damni, & sensus.

SVADENT istis 1. Matth. 3. *Paleas comburet igni inextinguibili*: tales inbaptizati: *Omnis arbor quæ non facit fructum bonum excidetur. &c.*

2. Matth. 13. *Angeli separabunt malos de medio iustorum & mittent illos in caminum ignis*. Mat. 25. *Ite maledicti in ignem ater.*

3. Apoc. 10. *Beatus, qui habet partem in resur. prima: in his secunda mors non habet potestatem.*

4. *Omnes resurgent. &c. qui mala egerunt, in ignem ater.* ait Symbolum Athanasii.

5. Hic viui patiuntur pœnam sensus, famem, morbos, &c. ergo & isthic punientur reatâ sensus acriore. Vnde post resurrectionem habebunt corpora passibilia, non gloriofa: ergo semper patientur.

AVTOR. Illa sententia non est aperte quidem reprobata ab Ecclesia; in scholis tamen reiicitur.

1. Quia Apoc. 18. *Quantum se glorificauit & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum*. At paruuli nil se glorificarunt, ergo nec tormentum promerentur. Nec, *Isa. vlt. vermis conscientiæ in eis vixit*; ergo nec ignis vret eos.

2. Innocentius III. l. 3. Decret. ait eos pœna damni teneri. Sic & S. Patres, vt Greg. Nazian. Ambr. Aug. qui ait: *Pœna quæ, qualis, quanta sit, definire non ausim*. Nec audebat de talibus pronuntiare illud: *Melius erat ei, si natus non fuisset homo ille.*

3. Ratio. Peccatum orig. tollit in homine solum Donum Supernaturale; non Naturale: ergo pœnam pec. o.

esse oportet priuationem Boni Supernaturalis, id est, carentiam visionis Dei, non pœnam sensus, quæ naturam lædat.

2. Ratio. Nemo punitur pœnâ positiua & sensibili ob culpam habitua-lem, sed ob actuaalem: at qui pec. orig. est culpa habitualis solum. ergo.

3. In Ecclesia nulli satisfactio imponitur pro pec. orig. ergo credibile, quod nec in altero sæculo pœna ei sensibilis referuetur.

4. Peccato naturæ respondet pœna naturalis; at peccato personæ pœna sensus.

DICO AD I. Area est Ecclesia; infantes non baptizati nondum sunt in area, ait *Aug. l. contra Donat. post Collat. c. 10.* Sic & De adultis est sermo, qui possunt fructus facere.

AD II. Conclusio ea est parabola de sarena, id est, Ecclesia; in qua nõ sunt in baptizati.

AD III. Istud solum de adultis dicitur: quia *iudicati sunt secundum opera ipsorum.* Quamquam & paruuli sint iudicandi, vt qui opus habeant alienæ voluntatis natiuum, pec. orig. *In ignem verò ibunt, qui mala egerunt ipsi.*

AD IV. dicitur idem. Deinde famelitis, &c. consequuntur ad naturam spoliatam iustitiâ orig. non infliguntur directè in pœnam: at gehenna est directè in pœnam actualis peccati.

QVÆSTIO XXVI.

*An decedentium absque baptismo
Pœna sit Dolor interior
mentis?*

ORTHODOXORVM hic duplex opinio.

PRIOR Theologorum: Sine baptismo defunctos vacare interno, eternou dolore omni.

DOCET istis, 1. Hoc, *Quantum se glorificauit.* &c. rectè probat, eos pœnam sensus non passuros: ergo nec animi dolorem passuros; qui subtilior est sensus.

2. *S. Aug. in Enchir. c. 93.* Dolor eorum mitissimus erit: at animi dolor de amissa gloria acerrimus erit.

3. Concors hic Doctorum est consensus, nil eos perpeti doloris.

4. Intelligunt se iusta Dei ordinatione carere beatitudine: ergo non dolent: sin', peruerlæ forent voluntatis.

5. Singularis prouidentia Dei abterget eis dolorem amissi boni, per gaudium declinati mali.

AUTOR. Altera S. Patrum & quorundam Theologorum sententia videtur probabilior: quod animi dolorem sentient de amissa gloria; deque carcere suo perpetuo: Sed mitissimû; vt qui verme careant; nec in deliciis fuerunt carnis actus; & securi sint à diris damnatorum. Ita S. August. quatuor diuersis in locis: S. Fulgentius, Gregorius, Cyprianus.

DICO AD I. Dolor sensus directè infligitur ob culpam propriam sensus: at Ani-

at Animi dolor consequitur naturaliter ad priuationem iustitiæ; sicut miseriam in hac vita consequuntur ad pœnam, non directè infliguntur.

AD II. S. Augustinus comparat pœnam paruulorum cum pœnis damnatorum; sic mitissima dicitur: non pœnam damni in animo, cum pœna corporis.

AD III. At S. Patrum Antiquitas stat contra Theologos hodiernos: Et S. Thomas & S. Bonaventura sunt interpretatu faciles.

AD IV. Patiuntur patienter, non impatienter: sicut & animæ purgatoriæ patiuntur in sensu.

AD V. Id non constat. Videtur, vt paruulos in hac vita sinit pati incommoda; sic & sinet isthic perpeti dolorem animi, sed mitem.

QVÆSTIO XXVII.

Qui Effectus, vel Pœnæ ex peccat. original. contrahuntur in hac vita?

I. PELAGIANI, teste Aug negantes pec. orig., Concupiscentiam in bonis natura ponebant. Cætera vitæ incommoda esse naturalia asserbant. S. Augustinus tam eos oppugnauit acriter, quam expugnauit feliciter: damnauit Ecclesia perenniter.

AUTOR. Concupiscentia carnis, qualis iam inest nobis, mala est, seu vitiosa; non bona.

1. Teste S. Scriptura in *Antichristo*. p. 49. 14.

2. Quia eget ea freno rationis, vt i immoderata ex sese.

3. Obeam concubitus etiam legitimus, vitat conspectum hominum; at

ob bona erubescit nemo. Sic *August.* 14. ciuit. c. 17.

3. Malum est & contra rationem, vt inferiora superioribus aduersentur: at ob concupiscentiam id fit in homine. ergo.

4. Sic consensus S. Patrum docet, ipsique ethnici.

II. Miseriæ Humanæ cæteræ sunt quoque pœnæ pec. orig.

1. Ignorantia: Psal. 48. *Homo cum in honore esset, non intellexit; comparatus est iumentis insipientibus.*

2. Malitia voluntatis: Eccl. 7. *Fecit Deus hominem rectum; & ipse se in finibus miscuit questionibus.*

3. Concupiscentia partis inferioris. Ideo *Gen.* 3. erubuerunt an nuditatem suam.

4. Labor & dolor corporis. *Gen.* 3. *In sudore vultus tui vesceris pane tuo.*

5. Mors. *Rom.* 5. *Intrauit per peccatum mors.* Cap. 6. *Stipendium peccati mors.*

6. Ira Dei *Psal.* 33. *Vultus Domini super facientes mala.* *Rom.* 1. *Reuelati ira Dei de caelo super omnem impietatem: at nascimur filii iræ.*

7. Captiuitas sub diabolo. *Nam* 2. *Pet.* 2. *A quo quis superatus est, huius & seruus est.*

8. Crudelitas hominum in homines. *Iacob.* 4. *Vnde bella, & lites in vobis? Nonne ex concupiscentiis vestris, que militant in membris vestris?*

9. Rebellio bestiarum. Nec enim hanc in paradiso futuram indicat familiare serpentis cum Eua colloquium. Et *Genes.* 2. Animantia omnia obedienter coram Adam comparuerunt.

10. Calamitas omnis à cœlo, terra, mari, casusque omnis: Istis enim cunctis vnum rerum Dominum Hominem Deus fecisset altiorem, quam ut vel adspirare ad eum potuissent; si in Dei charitate & subiectione stetit.

III. LUTHERO-CALVINISTÆ prædictas misérias nil infirmitur quidem: Affingunt tamen tres alios, quos non agnoscimus.

VI. Amissionem Liberi Arbitrii.

2. Corruptionem naturæ tantam esse ut etiam iustificatus homo non possit non peccare.

3. Odisse Deum, Fugere iudicium Dei, Dubitare de promissis Dei, Desperare peccat. remissionem, & salutem: hæc esse vo-

lunt nunc ipsum pecc. orig. nunc fructus eiusdem.

AUTOR. At læsum, non extinctum, nouimus Liberum arbitrium.

2. Viribus naturæ Corruptæ præstare nil meritorium salutis; at Reparata, per gratiam possumus plurimum. Quæ duo infra.

3. Prædicti motus non omnes sunt effectus peccati originalis, nisi remotè, ut omnia peccata: proximè enim ac immediatè sunt voluntatis nostræ.

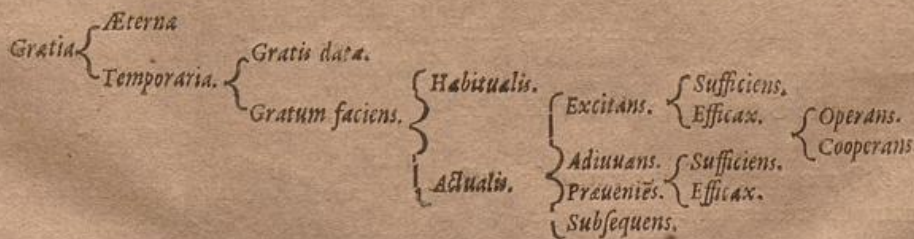
Dein iidem inveniuntur in carentibus peccat. original. ut in dæmonibus: & in multis habentibus pecc. o. inveniuntur, ut in non baptizatis.

II. DE GRATIÆ REPARATIONE.

Huius partes sunt, Gratia, 1. Diuisio, 2. Communicatio, 3. Cum Liberi arbitrii Natura, 4. Ac Viribus in Naturalibus, 5. Moralibus, 6. Et supernaturalibus rebus.

I. DE GRATIÆ DIVISIONE ET DEFINITIONE.

Schema Diuisionis Gratia.

1. Gratia